

ИЗВЕШТАЈ
**О СПРОВОЂЕЊУ НАЦИОНАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗА ПРИМЕНУ
РЕЗОЛУЦИЈЕ 1325 САВЕТА БЕЗБЕДНОСТИ УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА – ЖЕНЕ,
МИР И БЕЗБЕДНОСТ У МИНИСТАРСТВУ ОДБРАНЕ И ВОЈСЦИ СРБИЈЕ
(ЗА 2019. ГОДИНУ)**

1. РЕЗИМЕ

Министарство одбране и Војска Србије (у даљем тексту: МО и ВС) су у току 2019. године наставили са спровођењем *Националног акционог плана (НАП) за примену Резолуције 1325 Савета безбедности Уједињених нација – Жене, мир и безбедност у Републици Србији (2017-2020)* ради потпуног остваривања дефинисаних циљева до краја 2020. године. Резултати спровођења НАП у току 2019. године достављени су од надлежних организационих јединица МО и ВС и обрађени су од стране Аналитичке групе МО и ВС за анализу спровођења НАП за примену Резолуције 1325 СБ УН – Жене, мир и безбедност у Републици Србији.

Предлог закључка за формирање институционалног тела Владе Републике Србије Политичког савета за спровођење Националног акционог плана за примену Резолуције 1325 Савета безбедности Уједињених нација – Жене, мир, безбедност у Републици Србији (2017-2020), достављен је Влади Републике Србије на усвајање.

Саветница за родну равноправност је одржала презентацију у складу са темом „Успостављање сарадње у области интеграције жена у војсци и родне равноправности“, за потребе припреме билатералних одбрамбених консултација између Министарства одбране државе Израел и Министарства одбране Републике Србије. У Министарству спољних послова је присуствовала састанку, на тему сексуално насиље у конфликтима и усаглашавање активности Републике Србије на међународном плану. Члан је радне групе за израду Предлога националне стратегије за спречавање и сузбијање насиља над женама у породици и партнерским односима (2020-2025) и пратећег Акционог плана. Такође је члан регионалне групе задужене за израду *Друге регионалне студије о положају жена у оружаним снагама на Западном Балкану*.

Решењем министра одбране од 01. марта 2019. године, формирана је *Аналитичка група Министарства одбране и Војске Србије за анализу спровођења НАП за примену Резолуције 1325 СБ УН – Жене, мир и безбедност у Републици Србији* (у даљем тексту: Аналитичка група МО и ВС), која је одржала два састанка.

У Министарству одбране и Војсци Србије функционише механизам „*особа од поверења*“, који у складу са Инструкцијом о избору и функцији „*особе од поверења*“ као механизма родне равноправности у МО и ВС, редовно подноси извештај о свом раду.

На основу Наређења министра одбране, једанаест представника МО и ВС учествовало је на регионалним састанцима представника механизма за родну равноправност у министарствима одбране и оружаним снагама у организацији UNDP/SEESAC.

Пет представника МО и ВС је учествовало на Регионалном састанку мреже тренера за родну равноправност у министарствима одбране и оружаним снагама на Западном Балкану. Два представника МО и ВС су учествовала на првом регионалном састанку Радне групе задужене за израду Регионалног приручника о спречавању и реаговању на родно засновану дискриминацију, сексуално узнемиравање и злостављање у министарствима одбране и оружаним снагама земаља Западног Балкана.

Састанци су организовани ради утврђивања активности које треба реализовати до краја 2020. године, у функцији спровођења пројекта: *„Јачање регионалне сарадње на плану интеграције родне перспективе у реформу сектора безбедности на Западном Балкану“*, укључујући и активности које се односе на родну едукацију у наведеном периоду.

У циљу имплементације НАП-а Институт за стратегијска истраживања реализовао је спровођење истраживања од значаја за систем одбране „Функционисање родно мешовитих састава у јединицама и установама Војске Србије“. То истраживање је саставни део ширег пројекта Института „Дугорочни трендови потреба и могућности школовања кадра у војним високошколским установама“. У истраживању је коришћен репрезентативан узорак од 480 припадника Министарства одбране и Војске Србије међу којима су све жене официри које су завршиле Војну академију, старешине које су првопретпостављене женама официрима, као и лица потчињена женама официрима. Подаци се статистички обрађују, а резултати ће бити саставни део монографије „Родна равноправност у Војсци Србије-наслеђе, достигнућа и перспективе“ која ће бити објављена 2020. године. Истраживање ће показати достигнути ниво родне равноправности у систему одбране.

Од укупног броја запослених у Министарству одбране и Војсци Србије на дан 31.12.2019. године 21,93% чине жене, што је за 0,85% више него у 2018. години. Међу официрима жене су заступљене са 6,99% (повећање за 0,55%), међу подофицирима са 1,96% (повећање за 0,13%), међу професионалним војницима са 15,41% (повећање за 1,34%) и међу цивилним лицима са 51,97% (повећање за 0,39%). Највиши проценат учешћа жена међу професионалним војним лицима евидентиран је код нижих официрских (потпоручник и поручник) и подофицирских чинова (водник).

Заступљеност жена у Војсци Србије је повећана са 11,2% у 2018. години на 11,7% у 2019. години. У односу на ниво образовања, највише је жена у Војсци Србије (око 75%) има средњу стручну спрему. Што се тиче животне доби, највиши проценат жена (42%) у Војсци Србије је старости од 26 до 35 година живота.

У Министарству одбране и Војсци Србије заступљеност жена на руководећим дужностима износи 8,49% што је повећање за 0,69% у односу на 2018. годину.

У 2019. години у мултинационалне операције упућено је 487 припадника МО и ВС, од којих је 46 припадница женског пола (9,44 %) што је умањење за 3,08% у односу на 2018. годину, што је узроковано одлагањем упућивања једне смене контингента ВС у мировној операцији УН у Централноафричкој Републици – MINUSCA за фебруар 2020. године, у којој ће се ангажовати 32 жене.

У школској 2019/2020. години на основним студијама у Војној академији Универзитета одбране уписано је 37% девојака. На интегрисаним академским студијама Медицинског факултета ВМА у свим класама је више девојака него младића. У најмлађој класи уписаној 2019/2020. године има 68% девојака, што је проценат и укупног броја девојака у свим класама.

У школској 2019/2020. години Средња стручна војна школа уписала је 14 девојака, што износи око 21% од укупног броја уписаних и одговара проценту девојака у претходно уписаним класама.

Војна гимназија је од прве генерације пријема девојака 2014/2015. године имала више од 30% девојака у генерацији. Од укупног броја уписаних ученика у школској 2019/2020. години 36% су девојке, што је нешто мањи проценат него у претходној школској години.

У мартовској партији Класе слушаца резервних официра 2019. године од 33 слушаоца четири (12%) су девојке, док је у септембарској класи од 43 слушаоца 12 (28%) девојака што је значајно више од уобичајеног просека партије.

У току 2019. године на добровољно служење војног рока је упућено 1044 регрута, од којих су 171 или 16,3% су биле жене што је умањење у односу на 2018. годину за 3,3%.

2. ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ РЕАЛИЗОВАНИХ АКТИВНОСТИ У ИЗВЕШТАЈНОМ ПЕРИОДУ

Општи циљ: Унапређена безбедност жена у друштву интегралном применом Резолуције 1325 Савета безбедности Уједињених нација - Жене, мир и безбедност у Републици Србији (2018-2020) у областима превенције, учествовања, заштите и опоравка, уз већу укљученост локалне заједнице.		Општи резултат: Унапређени сви аспекти безбедности жена у друштву.		Показатељ утицаја спровођења НАП-а у друштву: – Ставови жена о личној безбедности у друштву; – Ставови институција и органа државне управе и локалне самоуправе о унапређењу безбедности жена у друштву; – Ставови организација цивилног друштва о унапређењу безбедности жена у друштву; – Број и садржај промена у нормативним, стратегијским и планским документима; – Стопа насилне смртности жена.	
Назив поглавља: АКТЕРИ, ИНСТИТУЦИОНАЛНА ТЕЛА И МЕХАНИЗМИ					
Редни број	Реализована активност	Носиоци активности и партнери	Опређени ресурси (опређена и утрошена финансијска средства)	Индикатори резултата	Датум/период реализације
1	Образована је и редовно функционише Аналитичка група МО и ВС за праћење спровођења, прикупљање, обраду и анализу података и извештавање у вези са НАП-ом.	Носилац: Министарство одбране	У току 2019. године нису коришћена буџетска средства.	– Донета је одлука министра одбране о образовању Аналитичке групе.	Прва половина 2019. године
		Партнери: Оперативно тело (КТРП) и Канцеларија UNDP/SEESAC у Београду		– Одржана је Радионица за подизање капацитета чланова/ица Аналитичке групе. – Одржана су два састанка (један у склопу Радионице за подизање капацитета чланова/ица Аналитичке групе); – Реализована је једна родна анализа (шестомесечна) и прикупљени подаци за реализацију годишње анализе; – Оперативном телу (КТРП) је поднет један извештај; – Поднета су 2 ванредна извештаја.	28.-30.08.2019.
2	Именована је саветница за спровођење НАП-а	Носилац: Министарство одбране	У току 2019. године нису коришћена буџетска средства.	– Донета је Одлука министра одбране о именовању саветнице за спровођење НАП.	2018. године
		Партнери: Оперативно тело (КТРП), Канцеларија за људска и мањинска права и СКГО.		– Усвојен и реализован план рада; – „Особе од поверења“ редовно подносе шестомесечни извештај о свом раду.	Континуирано

Редни број	Реализована активност	Носиоци активности и партнери	Опредељени ресурси (опредељена и утрошена финансијска средства)	Индикатори резултата	Датум/период реализације
3	Успостављена је функционална надлежност „особа од поверења“	Носилац: Оперативно тело (КТПР)	У току 2019. године нису коришћена буџетска средства.	– Успостављен је механизам изабраних „особа од поверења“ на мандат од пет година;	Друга половина 2017. године
		Партнери: Министарство одбране и Канцеларија UNDP/SEESAC у Београду		– Реализована су два семинара за подизање капацитета „особа од поверења“, као механизма за родну равноправност у МО и ВС за 38 „особа од поверења“ из МО и ВС;	30.10.- 01.11. и 09.-11.12.2019. године
				– Пријављени су случајеви мобинга и дискриминације над женама.	У току 2019. године

Назив поглавља: ПРЕВЕНЦИЈА

1	Унапређен је нормативни оквира за побољшање безбедности жена у друштву	Носилац: Министарство одбране Партнери: Савет за националну безбедност, Канцеларија за сарадњу са цивилним друштвом (КСЦД), Канцеларија за људска и мањинска права, у сарадњи са Повереником за заштиту равноправности и институционалним телима и механизмима за родну равноправност на свим нивоима и осталим актерима у спровођењу НАП-а и ОЦД.	У току 2019. године нису коришћена буџетска средства.	– Донет је Закон о војном образовању у којем су уграђене мере заштите жена запослених у МО и ВС; – Мере заштите жена запослених у МО и ВС уграђене су, кроз измене и допуне у Закону о одбрани, Закону о Војсци Србије и Закону о војној, радној и материјалној обавези; – Министарство одбране је дало мишљење на више нормативних аката (15 закона) других државних органа у којима су уграђене мере заштите жена.	У току 2019. године
---	--	---	---	--	---------------------

Назив поглавља: УЧЕСТВОВАЊЕ

1	Релевантни законски и подзаконски прописи у области безбедности и одбране усаглашени су са решењима антидискримина-	Носилац: Министарство одбране Партнери: Министарство правде (МП) и Министарство за рад,	У току 2019. године нису коришћена буџетска средства.	– Донет је Закон о војном образовању у којем је уграђена родна перспектива; – Родна перспектива је уграђена, кроз измене и допуне у Закон о	У току 2019. године
---	---	--	---	--	---------------------

	ционих прописа у вези с пријемом, напредовањем у каријери и усклађивањем професионалног и приватног живота жена запослених у систему безбедности	запошљавање, борачка и социјална питања (МРЗБСП)		одбрани, Закон о Војсци Србије и Закон о војној, радној и материјалној обавези.	
--	--	--	--	---	--

Редни број	Реализована активност	Носиоци активности и партнери	Опређени ресурси (опређена и утрошена финансијска средства)	Индикатори резултата	Датум/период реализације
2	Унапређен је систем планирања, организације и управљања људским ресурсима у Министарству одбране чиме је обезбеђена већа заступљеност и напредовање жена	Носилац: Министарство одбране	У току 2019. године нису коришћена буџетска средства.	– Од укупног броја запослених у целокупном Министарству одбране (са Војском Србије) 21,93% чине жене, што је за 0,85% више него у 2018. години; – Међу официрима жене су заступљене са 6,99% (повећање за 0,55%), међу подофицирима са 1,96% (повећање за 0,13%), међу професионалним војницима са 15,41% (повећање за 1,34%) и међу цивилним лицима са 51,97% (повећање за 0,39%).	31.12.2019. године
		Партнери: Служба за управљање кадровима Владе, МРЗБСПМ и МП		– У Министарству одбране и Војсци Србије заступљеност жена на руководећим дужностима износи 8,49% што је повећање за 0,69% у односу на 2018. годину;	31.12.2019. године
3	Створене су једнаке могућности у пракси за школовање, запошљавање, каријерно вођење и напредовање жена (посебно жена из вишеструко дискриминисаних и мањинских група) и мушкараца у Министарству одбране	Носилац: Министарство одбране Партнери: Служба за управљање кадровима Владе, Министарство просвете, науке и технолошког развоја (МПНТР) и МРЗБСП, у сарадњи са Универзитетима и образованим институцијама у области безбедности.	У току 2019. године нису коришћена буџетска средства.	– Донет је Закон о војном образовању којим се пружају једнаке могућности у пракси за образовање жена и мушкараца запослених у Министарству одбране и Војсци Србије; – Одредбама Закона о Војсци Србије, Уредбе о стањима у служби професионалних војних лица и о унапређивању официра и подофицира, Уредбе о пријему у професионалну војну службу, као и другим подзаконским актима створене су једнаке могућности у пракси за школовање, запошљавање, каријерно вођење и напредовање жена и мушкараца запослених у Министарству одбране и Војсци Србије;	У току 2019. године

Редни број	Реализована активност	Носиоци активности и партнери	Опредељени ресурси (опредељена и утрошена финансијска средства)	Индикатори резултата	Датум/период реализације
				<ul style="list-style-type: none"> – У Министарству одбране и Војсци Србије заступљеност жена на руководећим дужностима износи 8,49% што је повећање за 0,69% у односу на 2018. годину; – Од укупног броја припадника Војске Србије 11,7% чине жене, што је повећање за 0,5% у односу на 2018. годину. 	
4	Створене су једнаке могућности за повећање заступљености жена на позицијама ректора и проректора универзитета, декана, продекана, шефова катедри, наставника и полазника на свим нивоима школовања и усавршавања у области безбедности	<p>Носилац: Универзитет одбране</p> <hr/> <p>Партнер: МПНТР</p>	У току 2019. године нису коришћена буџетска средства.	<ul style="list-style-type: none"> – У школској 2019/2020. години на основним студијама у Војној академији Универзитета одбране (прва година) уписано је 37% девојака; – У Војној академији на другој години школовања (143. класа) има 42% девојака, на трећој години (142. класа) има 17% девојака и на четвртој години (141. класа) има 14% девојака; – На Медицинском факултету ВМА 68% су девојке; 	У току 2019. године

Редни број	Реализована активност	Носиоци активности и партнери	Опредељени ресурси (опредељена и утрошена финансијска средства)	Индикатори резултата	Датум/период реализације
				<ul style="list-style-type: none"> – У Средњој стручној војној школи, од укупног броја ученика, 21% су девојке; – У школској 2019/2020. години у Војној гимназији (први разред), од укупног броја ученика, уписано је 36% девојака; – У мартовској партији Класе слушалаца резервних официра у 2019. године 12% су биле девојке, а у септембарској класи 28% слушалаца чине жене. 	
Назив поглавља: ЗАШТИТА					
1	Јачање капацитета Војске Србије за заштиту жена у остваривању мисија и задатака у мултинационалним операцијама	<p>Носилац: Министарство одбране</p> <p>Партнери: Органи државне управе у сарадњи са међународним организацијама</p>	У току 2019. године нису коришћена буџетска средства.	– У Центру за мировне операције у првој половини 2019. године је реализована обука лица која се упућују у мултинационалне операције по теми „Родна питања у МнОп“ у 20 термина, са укупно обучених 533 лица од којих су 46 (8,6%) биле жене.	У току 2019. године
2	Унапређена је ефикасност система безбедности и свих осталих актера за предузимање неопходних законодавних и других мера да се са потпуном посвећеношћу, спрече, истраже и казне дела насиља над женама у конфликту и постконфликтном опоравку друштва, кризним и ванредним ситуацијама	<p>Носилац: Министарство одбране</p> <p>Партнери: МРСБП, МЗ, јединице локалне самоуправе, у сарадњи са Комесаријатом за избеглице и миграције, ОЦД које се баве људским правима жена и релевантним међународним организацијама.</p>	У току 2019. године нису коришћена буџетска средства.	<ul style="list-style-type: none"> – Родна перспектива и мере заштите жена запослених у Министарству одбране и Војсци Србије уграђене су у Закон о одбрани, Закон о Војсци Србије, Закона о војној, радној и материјалној обавези и Закон о војном образовању; – У Центру за мировне операције у првој половини 2019. године је реализована обука лица која се упућују у мултинационалне операције по теми „Родна питања у МнОп“ у 20 термина, са укупно обучених 533 лица од којих су 46 (8,6%) биле жене; 	У току 2019. године

Редни број	Реализована активност	Носиоци активности и партнери	Опредељени ресурси (опредељена и утрошена финансијска средства)	Индикатори резултата	Датум/период реализације
				– У организационим јединицама Министарства одбране и у Војсци Србије, на основу планова и програма обуке, изведено је 67 активности обуке по темама из родне равноправности, дискриминације, породичног насиља, сексуалног узнемиравања и злостављања, превенције ради повећања безбедности жена у миру, конфликту и постконфликтном опоравку друштва у земљи и иностранству, као и тема о садржају и активностима чија је реализација предвиђен НАП-ом.	
3	Успостављање и контрола механизма делотворне заштите жена запослених или ангажованих у систему безбедности од свих облика насиља и дискриминације	<p>Носилац: Министарство одбране</p> <p>Партнери: Судови и тужилаштва и Повереник за заштиту равноправности.</p>	У току 2019. године нису коришћена буџетска средства.	<p>– Пријављени су случајеви мобинга, дискриминације и сумње на сексуалну експлоатацију и злоупотребу</p> <p>– У организационим јединицама Министарства одбране и у Војсци Србије, на основу планова и програма обуке, изведене је 67 активности обуке по темама из родне равноправности, дискриминације, породичног насиља, сексуалног узнемиравања и злостављања, превенције ради повећања безбедности жена у миру, конфликту и постконфликтном опоравку друштва у земљи и иностранству, као и тема о садржају и активностима чија је реализација предвиђен НАП-ом.</p>	У току 2019. године
Назив петог поглавља: ОПОРАВАК					

1	Обезбеђена је обука за учеснике/це мировних и хуманитарних мисија о родној равноправности, опоравку и реинтеграцији жена са искуством родно заснованог насиља	Носилац: Министарство одбране	У току 2019. године нису коришћена буџетска средства.	– У Центру за мировне операције у првој половини 2019. године је реализована обука лица која се упућују у мултинационалне операције по теми „Родна питања у МнОп“ у 20 термина, са укупно обучених 533 лица од којих су 46 (8,6%) биле жене.	У току 2019. године
		Партнери: СКГО, ОЦД и међународне организације.			

3. ЗАКЉУЧЦИ И ПРЕПОРУКЕ

Резултати родне анализе нису у потпуности задовољавајући, јер, као и приликом израде шестомесечне анализе, из организационих целина МО и ВС нису добијени потпуни одговори и подаци у вези реализације свих активности обухваћених НАП-ом.

На основу података које је Аналитичка група МО и ВС добила, закључује се да је проценат заступљености жена у МО и ВС у 2019. години **повећан** за 0,85% у односу на показатеље из 2018. године и износи 21,93% од укупног броја запослених у МО и ВС. Повећање процентуалне заступљености жена евидентирано је код свих категорија кадра (официри, подофицири, професионални војници и цивилна лица). Овај податак је охрабрујући и показује позитиван тренд повећања опште заступљености жена у Министарству одбране и Војсци Србије.

Ово још једном потврђује да суштински не постоје законске препреке за равноправан третман мушкараца и жена у МО и ВС и у напредовању између официра и цивила, без обзира на родне разлике. Жене заинтересоване да заснују радни однос као професионални војници, јављају се на конкурс под једнаким условима као и мушкарци. Укупан број примљених жена зависи од њиховог интересовања, потреба јединица, као и од задовољавања критеријума предвиђених конкурсом. Заступљеност жена на било којој врсти послова зависи искључиво од личног избора самих жена, као и од тога да ли задовољавају законске услове да обављају поједине послове.

Према расположивим подацима могу се константовати позитивне промене у погледу процентуалне заступљености жена на руководећим-командним дужностима у МО и ВС у односу на претходну годину.

Број пријављених девојака за упис у Војну академију, Медицински факултет ВМА и Војну гимназију сваке године расте.

У овом периоду инструктори за родну равноправност из Војске Србије били су ангажовани на извођењу тема из родне равноправности, дискриминације, породичног насиља, сексуалног узнемиравања и злостављања на основу планова и програма обуке команди и јединца у

У Министарству одбране и Војсци Србије је такође успостављен процес **родно одговорног буџетирања**. Средства за реализацију активности Министарства одбране предвиђених за спровођење Националног акционог плана за примену Резолуције 1325 (2017-2020) у првој половини 2019. године нису коришћена из буџета.

У 2019 години организационе јединице МО и ВС нису посебно исказивале средства за спровођење активности из НАП, али су у програмским активностима и пројектима приказивани родно-одговорни циљеви и индикатори за мерење степена њихове реализације. Почев од 2020. године све организационе јединице МО и ВС ће бити дужне да посебно исказују планирана и утрошена средства за спровођење активности из НАП.

АНАЛИТИЧКА ГРУПА
МИНИСТАРСТВА ОДБРАНЕ И ВОЈСКЕ
СРБИЈЕ